

Praktikprofil

for pædagoger og lærere på

HUMLEBAKKESKOLEN

Kære studerende på HUMLEBAKKESKOLEN.

Formålet med denne profil er at give dig et indblik i den kultur, vi har på **HUMLEBAKKESKOLEN**, at afklare vores forventninger til dig som studerende, samt give en samlet information om generelle og praktiske forhold, som får betydning for din praktikperiode.

Vi vil meget gerne høre fra dig, hvis der er oplysninger, som du savner i denne profil. Skolens praktikvejledere, pædagoger og lærere samt andet personale er naturligvis altid parat til at hjælpe dig.

Skolens adresse:

HUMLEBAKKESKOLEN

Tornhøjvej 1 . 9220 Aalborg Øst
Tlf. 99 31 45 80

Mail: humlebakkeskolen@aalborg.dk

Web: www.humlebakkeskolen.dk

Skoleleder Søren Barsøe Sørensen
Afdelingsleder med souschef Funktion Tina Engstrøm Lyhne
DUS-fællesleder Gert Salomonsen
Afdelingsleder Michael Lundsgaard Thomsen
Afdelingsleder Kristian Høegh Kaffka
DUS-koordinator Thomas Vilhelmsen
Teknisk serviceleder Tonny Lundis

Skolesekretær Bente Rimmen
PR - webdesign og grafisk design Bent Sørensen

Skolens tilbud:

HUMLEBAKKESKOLEN er en specialskole for elever med autisme. **HUMLEBAKKESKOLEN** omfatter både skolegang og DUS i et helhedstilbud.

Lovgrundlag:

Folkeskoleloven.

Beskrivelse af målgruppen

De elever, der visiteres til **HUMLEBAKKESKOLEN**, befinder sig alle indenfor det autistiske spektrum. Autismespektret er meget bredt, og derfor er graden af elevernes forstyrrelser, og måden hvorpå det udmønter sig meget forskellige. Generelt kan man fastslå, at mennesker med autisme spektrum forstyrrelser alle har vanskeligheder indenfor følgende tre områder: Kommunikation, socialt samspil og forestillingsevne. Ofte betegnes disse tre områder som "Triaden af forstyrrelser".

Elevens nedsatte funktionsevne ift. kommunikations- og kontaktforstyrrelser samt afvigende adfærdsmønstre er nogle af kendetegnene for elever med autisme. Det medfører ofte usikkerhed, angst og lavt selvværd, hvilket gør, at de frygter det uforudsigelige og uforståelige.

På **HUMLEBAKKESKOLEN** har vi elever på både lavt og højere udviklingstrin. Elever på et lavt udviklingstrin har ofte diagnosen "infantil autisme" og mental retardering som tillægshandicap. Dette medfører kommunikative og sproglige vanskeligheder. Eleverne har perceptionsvanskeligheder, der tydeliggøres i sociale sammenhænge. Det er vanskeligt for denne typer elever at forstå og forholde sig til andre mennesker, samt den verden de er en del af.

Elever på et højere udviklingstrin har ofte diagnosen "gennemgribende udviklingsforstyrrelse af anden art" og i nogles tilfælde tillægshandicap som eks. ADHD og angst problematikker. Eleverne kan have kompetencer i forhold til at udtrykke sig sprogligt, men skal støttes i måden de kommunikerer på. De kan have vanskeligheder i sociale sammenhænge ift. forståelse af egne og andres følelser, samt at forholde sig til disse. Dvs. en generel empatiforstyrrelse og mangelfuld forestillingsevne. De oplever ofte en større følelsesmæssig påvirkning og frustration over ikke at forstå eller blive forstået af den verden de omgives af.

HUMLEBAKKESKOLEN læringssyn/pædagogik

I vores relation til et menneske med autisme, møder vi først og fremmest et unikt menneske. Et menneske med kompetencer, potentialer, følelser og egen forståelse af den verden de omgives af. Dernæst møder vi et menneske med en unik kompleksitet, et unikt særpræg og funktionsnedsættelse, der skaber angst, usikkerhed og lavt selvværd (handicap).

Vi arbejder grundlæggende ud fra en anerkendende og kompenserende pædagogik, og tager udgangspunkt i den enkelte elevs styrkesider og potentialer, for derved at skabe tillid og tro på mulighed for udvikling.

Derfor er det for os helt centralt, at vi i dagligdagen fokuserer meget på kvaliteten af vores relationskompetencer.

At yde omsorg og skabe et positivt miljø er altafgørende for den enkelte elevs trivsel og fordring af udvikling, tillid til andre og troen på sig selv og de muligheder, der trænger sig på. Ved at fokusere på styrkesider og sikre succeser, støtter vi elevens identitetsdannelse, selvtillid og selvværd og derigennem en meningsfyldt tilværelse.

Vi skaber rammer, hvor eleven kan være sig selv og opleve tryghed i sig selv. Vi støtter den proces, der skaber vej til at kunne forvalte sit eget liv i harmoni med sig selv og det omgivende miljø. Vi skaber eksistens for trivsel og selvstændighed med det mål at give en optimal livskvalitet for mennesker med autisme. Vi arbejder helhedsorienteret og tror, at eleverne udvikler sig bedst når såvel de fag-faglige kundskaber og de sociale kundskaber i praksis understøtter hinanden.

Vi arbejder ud fra principperne for TEACCH – inspireret med nøglebegreber som overskuelighed, forudsigelighed og struktur. Vi arbejder med individuelle læreplaner, der understøtter den enkelte elev ud fra dennes faktuelle verden.

Forventninger til kompetencer inden praktikstart

Vi forventer, at du kontakter skolen, når du har fået tildelt praktikplads, med henblik på at aftale om forbesøg samt planlægning af studiedage.

I den forbindelse modtager du informationer om praktikvejleder og team tilknytning, koordinator/kontaktperson til skolen, samt diverse overordnede praktiske forhold, herunder dette informationshæfte.

At du nøje har sat dig ind i din praktikhøgle hvis du er lærerstuderende og praktikhåndbogen hvis du er pædagogstuderende, og at du således bl.a. kender formål og mål med den konkrete praktikperiode.

At du tager initiativ til at fokuspunkterne i praktikhøglen indarbejdes i den skriftlige plan for praktikperioden.

At du har tilegnet begyndende forståelse for arbejdsfeltet "autisme" *Litteraturforslag: Theo Peeters - fra teoretisk forståelse til pædagogisk praksis kap. 1 og 2.*"

Vi forventer, at du har tilegnet dig en begyndende forståelse for vores lærings syn inden din praktik opstart. *(se skolens hjemmeside)*

Du deltager i et introduktionsmøde med en fra skoleledelsen. På dette møde vil du modtage undervisning i handicapsyn samt blive orienteret om **HUMLEBAKKESKOLEN**'s pædagogiske profil.

Teamsamarbejdet og den åbne dialog er betydningsfuld for os i forhold vores arbejdsglæde, såvel som det er kernen i forhold til muligheden for at skabe rammer på skolen, der kan medvirke til at øge kvaliteten i elevernes undervisning. Nøgleordene i forhold til vores værdigrundlag er: *Respekt - samarbejde - fleksibilitet - faglighed - synlighed - åbenhed - omsorg - tillid - arbejdsglæde.*

Organisering.

Skolen er opdelt i 13 teams fra 1 - 13.

Der er til hvert team tilknyttet et antal lærere, pædagoger og pædagogmedhjælpere. En lærer og en pædagog fra teamet tager sig af de opgaver, der implicit ligger i kontakt funktionen. Hvert enkelt team har fysisk et selvstændigt område på skolen.

HUMLEBAKKESKOLEN: Antal elever ca. 170. Antal personale ca. 130

Praktisk information.

Åbningstid: Skole og DUS har daglig åbent fra kl. 06.30 til 16.00 alle hverdage. Lukket mellem jul og nytår.

Morgenmøde: Der afholdes møde hver morgen kl. 7.45, hvor ledelsen videreformidler relevante informationer. Hvert team er ansvarlig for at koordinere skemalægning ved sygdom eller andet fravær.

Beskeder, der har relevans for planlægningen af dagen, skrives i tilhørende morgenmøde-mappe og aula kalender (fx. Indkald, ferie, omsorgsdage etc.)

Sygdom/ fravær og raskmeldning

Ved fravær gives besked til skolens telefonsvarer indtil 7.15. Fraværet skrives i morgenmøde-mappen, som medtages til morgenmøde. Tlf. ved sygemelding: 99314581.

Materialer

Vores materialer/AV midler er placeret i de enkelte teams og materialeskabe fordelt rundt på skolen. Vi har egne materialer og låner bøger mv. på mediecentret.

Personalemøder

Der afholdes personalemøder fra kl.16.00 – 18.00 hver 2. måned og alle deltager og har mødepligt. De enkelte teams står skiftevis for referat. Mødet foregår i Aulaen.

Teammøder

Hvert enkelt team afholder månedligt et møde, hvor alle har mødepligt.

Øvrige møder

Der vil være møder ift. forældresamtaler, netværksmøder etc. som det bliver muligt at deltage i.

Alle datoer for personalemøder, teammøder mm. er planlagt inden skolestart. Datoerne kan findes på google drev.

Kaffekasse

Der er mulighed for at være med i the- og kaffeordning. Kontakt kontoret såfremt, at der er et ønske om at være med.

AUTRYK

AUTRYK er **HUMLEBAKKESKOLEN**'s skoleblad, hvor elever og personale har mulighed for at dele gode og sjove oplevelser, informationer o.lign. Ansvarlig for AUTRYK er Bent Sørensen.

Selvstyrende teams

Hvert enkelt team har ansvar for planlægning af skema, møder, ansvarsområder og timebank. Timebanken er registrering af ekstra timer samt afspadsring.

Hvad har du brug for

Din praktikvejleder sørger for, at du får udleveret nøgle, kode til aula og andet praktisk.

Samarbejdspartnere

Vi har et særdeles givende og positivt samarbejde med forældrene. Det er væsentligt for kvaliteten af vores undervisning, at vi har en tæt dialog med forældrene om, hvordan de oplever deres børn i hjemmet, og om hvordan de arbejder med børnene på hjemmebanen. Vi anser det som meget betydningsfuldt, at forældrene har en viden om, hvordan vi arbejder med eleverne.

Eksterne samarbejdspartnere: Vi har et bredt tværfagligt samarbejde med flere eksterne fagpersoner omkring vores elever, f.eks. specialundervisningskonsulent, skolepsykolog, fys-/ergoterapeuter, talepædagog, sundhedsplejerske, og skolelæge.

Vi samarbejder bl.a. med Nøddehuset i Vodskov og andre institutioner, som tilbyder aflastningsmuligheder for mange af vores elever og deres familier.

Kompetenceteam

Vi har internt i vores organisation et kompetenceteam, som varetager specialiserede specialpædagogiske opgaver, som har betydning for tilrettelæggelsen af den handlingsplan, der lægges for den enkelte elev. Der kan være tale om talepædagogisk bistand, læsevejledere, læringsvejleder samt udførelse af diverse tests og en målrettet pædagogiske indsats som f.eks. Trin for trin mm.

Helhedstilbud/helhedssyn.

HUMLEBAKKESKOLEN søger mod at skabe sammenhæng og kontinuitet i elevens dagligdag, og vi betragter derfor vores undervisnings- og Dus-tilbud som et helhedstilbud.

Vores læringssyn bygger, som tidligere beskrevet, på en anerkendende tilgang, hvor der tages udgangspunkt i de individuelle potentialer og værdier.

Nøglebegreberne i hverdagen er overskuelighed, forudsigelighed og struktur. Det er afgørende for den enkelte elevs udvikling, at de oplever tryghed i det omgivende miljø. Derfor arbejder vi til stadighed med den positive stemning og en anerkendende tilgang til eleverne. Vi arbejder overvejende med at skabe trygge rammer, ro og accept, idet det tilvejebringer muligheder for at få indblik i, og forståelse for den enkelte elevs potentialer, og dermed den nærmeste zone for udvikling. Det er derfor af afgørende betydning, at kunne skabe et samhörigt fundament mellem skole og DUS, således at den enkelte elev oplever sin dagligdag som en helhed indenfor de rammer, der skaber balance. Dette medvirker til en øget livskvalitet og en tro på værdien af relationer til andre mennesker. Denne sammenhæng skabes bl.a. i tråd med Aalborg kommunes "Fælles mål for DUS", og ved at eleverne altid har de samme lokaler til rådighed i skolen som i dussen, og gennem en pædagogisk indsats med gennemgående personale.

Undervisning

I undervisningen af eleven med autisme, har vi fokus på læring og de redskaber, der kan understøtte eleven i at mestre sit eget liv, som f.eks. at kunne læse, skrive og regne samt tilegne sig viden om de elementer, der er en del af omverdenen. Denne undervisning foregår som oftest i relationen fra lærer/pædagog til elev. Undervisningen er differentieret og tager til enhver tid udgangspunkt i den enkelte elevs situation og udviklingstrin. Vi udarbejder en individuel undervisnings- og handleplan for hver elev. Planen bliver evalueret løbende.

Fritid

Elementet af fritid bygges op om elevens "interesser". Fokus er her mere på aktiviteter, der fordrer det potentielle sociale samspil mellem elever gennem f.eks. boldspil og kreative ideer, redskaber, der ruste eleverne til selvstændigt at turde begive sig ud af de trygge rammer, og understøttelse af kommunikation via billeder. Alle aktiviteter er uanset fokus, struktureret og planlagt under hensyntagen til den enkelte elevs vanskeligheder.

Du har nu læst **HUMLEBAKKESKOLEN**'s generelle information til lærer- og pædagogstuderende. Efterfølgende følger et afsnit rettet imod pædagogstuderende samt et efterfølgende afsnit rettet imod lærerstuderende.

Forventninger til pædagogstuderende

Din arbejdstid:

Arbejdstiden er mellem **06.45 og 16.00**.

32,5 time pr. uge i 24 uger samt 2 uger (10 arbejdsdage) til studiedage.

30 ugentlige konfrontationstimer med børnene. (skemalægges)

Deltager i fornødent omfang i diverse møder. (disse betragtes som vejledning)

Praktikvejledning: En time ugentlig.

Vi forventer, at du møder konstant, velforberedt og til tiden, læser relevant faglitteratur, hurtigt inde i daglig rytme, arbejder aktivt med dit talent, at du på besøgsdagen har sat dig grundigt ind i den mest basale viden om autisme, og at du kan formulere dine forventninger til praktikken.

Specialiseringsmuligheder.

En praktik på **HUMLEBAKKESKOLEN** er altid en specialpraktik, da alle elever på **HUMLEBAKKESKOLEN** har en diagnose indenfor autismspektret. Fokus er i stor grad rettet mod elevernes sociale, kommunikative og forestillingsmæssige kompetencer. Det er et krav, at du kan koble relevant teori på pædagogisk praksis.

Forslag til litteratur:

Lorna Wing: Det autistiske spektrum. 1997

Theo Peters & Christoffer Gillberg: Autisme 2002

Uta Firth: Autisme og Aspergers syndrom 2010

Susan Hart: Fra interaktion til relation 2008

Susan Hart: Betydningen af samhørighed 2006

Daniel Coleman: Social intelligens 2003

Antonio R Damasio: Fornemmelse af det der sker. 2004

Harlene Anderson: Samtale, sprog og terapi. 2003

Anders Gade: Hjerneprocesser Kognition og neurovidenskab 2003

Søren Hertz: Børne og ungdomspsykiatri 2010

På skolens kontor kan du låne det nyeste litteratur, som knytter sig til vores arbejdsfelt. Husk at aflevere liste over lånt litteratur til Bente på kontoret.

Eksempler på pædagogiske værktøjer:

Trin for trin www.folkeskolen.dk/DebateShowPost.aspx?DebateForumId=16&DebateThreadId=2577

TEACCH www.teacch.com/

PEP test

Uddannelsesplan

Centrale kundskabs- og færdighedsområder som er gældende for alle praktikperioder. 	PÅ HUMLEBAKKESKOLEN betyder det
A) Praktikstedets pædagogiske og samfundsmæssige opgave og funktion, mål og pædagogisk praksis	<p>Opgave og funktion: Vi er en skole og et fritidstilbud til elever med autisme fra Aalborg Kommune samt omkringliggende kommuner. Vi har hjemmel til dette dels via Folkeskoleloven og så er det rigtig godt at kunne begå sig i udvalgte dele af serviceloven. Vi tilrettelægger vores indsats under hensyn til de skolepolitiske retningslinjer, som der er beskrevet i fælles skolebeskrivelse 2010.</p> <p>Skoleplanen for HUMLEBAKKESKOLEN er pt. under udarbejdelse. Nøgleord i denne er: tryghed, anerkendelse, udfordring, faglighed, kommunikation.</p> <p>Praksis: Vi arbejder med nøglebegreber som: overskuelighed, forudsigelighed og struktur som fundament for en anerkendende og kompenserende pædagogik, som tager udgangspunkt i den enkelte elevs styrkesider og potentialer. På HUMLEBAKKESKOLEN er arbejdet med eleverne et fælles anliggende, så tværfagligt samarbejde og intern kommunikation er altid i fokus. Vi arbejder ud fra individuelle elevplaner, hvor indsatsen er tilrettelagt således at den enkelte elevs udvikling udfordres inden for nærmeste udviklingszone. Generelt vil der være stor fokus på Kommunikation, forestillingsevne samt socialiserings evne</p> <p>Du skal som studerende demonstrere viden og færdigheder, hvor HUMLEBAKKESKOLEN's pædagogiske praksis kan ses i dine daglige handlinger og refleksionerne som grundlag for disse.</p> <p>Du skal som studerende demonstrere at du kan sammentænke daglig praksis og viden ind i en samfundsmæssig kontekst.</p>
B) Kulturelle og samfundsmæssige vilkårs betydning for pædagogisk praksis.	Demonstrere viden og færdigheder om den kulturelle opfattelse/udvikling indenfor handicapforståelsen igennem de sidste 100 år, samt relatere denne til pædagogisk praksis på HUMLEBAKKESKOLEN .

	<p>F.eks. arbejde med forståelsen af begreber som funktionsforstyrrelser, familiens betydning, institutionsstruktur, specialiseret specialtilbud. Betydningen af andre samarbejdspartnere og deres betydninger for den pædagogiske praksis vilkår.</p> <p>Personlige kulturelle holdningers betydning for pædagogisk praksis</p>
<p>C) Praktikstedets målgruppe(r) og dennes (disses) behov, livskvalitet, udvikling og læring.</p>	<p>Demonstrere viden og færdigheder i beskrivelse af og forståelse for målgruppen og dennes kompleksitet. Demonstrere viden og færdigheder ved begreberne: livskvalitet, udvikling og læring i henhold til den enkelte elevs kompetencer, potentialer, livsbetingelser. Herunder anvende og analysere observationer fra dagligdagen med henblik på direkte pædagogiske handlinger.</p>
<p>D) Etik, værdier og menneskesyn</p>	<p>Demonstrere viden og færdigheder om vores og din måde at møde mennesker med funktionsnedsættelse på, samt demonstrere hvorledes ligeværdigheden har betydning for relationens kvalitet. Nøgleord: Unikt individ, kompetencer, potentialer, positive relationer, trygt miljø, mestring af eget liv.</p>
<p>E) Deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion med henblik på dokumentation og udvikling af pædagogisk praksis</p>	<p>Demonstrer viden og færdigheder i udarbejdelse af procesjournaler og assessments, handlingsplaner/behandlingsplaner. Demonstrere viden og færdigheder i dialogen med kollegaer, forældre og andre samarbejdspartnere. Tilrettelægge pædagogiske forløb, som tager afsæt i konkrete refleksioner. Der arbejdes med bevidste udviklingsorienterede indsatser, hvor der er sammenhænge mellem teori og praksis.</p>
<h3>3. Praktikperiode</h3>	
<p>Den pædagogiske profession</p>	<p>Til forskel fra de centrale kundskabs- og færdighedsområder som er gældende for første og anden praktikperiode forventes det, at den studerende i 3. praktikperiode demonstrere viden og færdigheder i praktikforløbet, hvor den pædagogiske intervention ses i et samfundsmæssigt perspektiv. Dvs. at der i målformuleringen for 3. praktikperiode tydeligt skal fremgå, at den studerende, har viden og færdigheder til at bringe de centrale kundskabs- og færdighedsområder ind i et samfundsmæssigt perspektiv, samt vise at denne behersker</p>

	forandringsprocesser, som har sammenhæng med det samlede mål for 3. praktikperiode.
A) professionens arbejdsområder og opgavefelt	<p>Her skal du demonstrere viden og indsigt imod det specialpædagogiske arbejdsområde og den samfundsopgave som løses på skolen. Den studerende forventes i specialepraktikken på 3 periode, selvstændigt at kunne udforske fokuspunkter.</p> <p>Emner som vil være relevante kan være: Hvad betyder professionen i specialpædagogisk perspektiv, og får begrebet betydning for den pædagogiske praksis. Analyser den specialpædagogiske opgave, og de interesser der knytter sig til denne i et videnssamfund, hvor skolen er presset på ressourcer.</p>
B) pædagogiske handleformer og pædagogiske metoder	<p>Fokus er her rettet imod den praksis, som du oplever og er en integreret del af i praktikken. Det forventes at du bliver fortrolig med metoderne på skolen, og at du kan perspektivere disse. F.eks. Anerkendelsens betydning for selvets dannelse. Hvordan anerkendes eleven i TEACCH.</p>
<p>C) professionens vidensformer, faglige kernebegreber og terminologi, herunder det videnskabelige grundlag og videnskabelige metoder.</p> <p>D) sammenhæng mellem den samfundsmæssige moderniseringsproces og professionens historiske og kulturelle udvikling.</p>	<p>Viden og forståelse for den udvikling, som professionen har gennemgået. Du skal kunne redegøre for de paradigmer og holdningsbrud, der har kendetegnet dels den generelle specialpædagogik men i særdeleshed indenfor autismeområdet.</p> <p>Forslag til fokusområder: Hvilken betydning har det så for elevernes generelle udviklingsprocesser, identitetsdannelse, normalitet, perception, forvaltning af eget liv, livskvalitet og inklusion.</p>
E) Professionsbevidsthed og identitet.	<p>Bevidsthed om det samfundsmæssige aspekt som det pædagogiske opgavefelt indeholder, og den aktuelle praksis indvirkning på udvikling af mennesker.</p>
F) Den pædagogiske professions faglige bidrag til løsning af tværprofessionelle opgaver.	<p>Observationer, tests, dokumentation mm. af pædagogiske forløb mhp. Løsning/udvikling ift. aktuelle problematikker. Ekspertise ift. den aktuelle målgruppe.</p>
Faglige kompetencemål	

Målet for 3. Praktikperiode er, at den studerende kan:	
A) beherske den pædagogiske praksis og bidrage til udvikling og fornyelse af den pædagogiske profession.	<p>Tilegner sig viden om autisme, der medfører evne til at agere, diskutere, evaluere og reflektere over såvel observationer som interaktioner.</p> <p>Arbejder ud fra praktikstedets nøglebegreber: overskuelighed, forudsigelighed og struktur.</p> <p>Arbejder ud fra en anerkendende og kompenserende pædagogisk tilgang.</p> <p>Arbejder med TEACCH – inspireret i det omfang, der tilgodeser den enkelte elev.</p>
B) yde en målrettet indsats i forhold til valgt målgruppe.	<p>Får en forståelse for og viden om den enkelte elevs handicap og kompleksitet, og forstår at udvise dette hensyn i den daglige tilgang.</p> <p>Gennem observationer og interaktioner arbejder hensigtsmæssigt og målrettet med den enkelte elev.</p> <p>Får kendskab til og er i stand til at arbejde med diverse former for kommunikation i relationen til eleven med autisme.</p>
C) redegør for, hvordan teoretisk og praktisk viden om en målgruppe kan kvalificere grundlaget for pædagogisk virksomhed generelt.	<p>Får en forståelse for og viden om mennesket med autisms kvaliteter, kompetencer og potentialer ift. evnen til at fungere i et komplekst samfund.</p> <p>Det enkelte menneskes succes og livskvalitet samt definitionen af denne.</p>
D) skabe viden gennem deltagelse i, analyse af og refleksion over praksis på baggrund af (videnskabs)teoretiske forudsætninger og metodiske færdigheder og	Kan reflektere og perspektivere i den enkelte situation.
E) redegør for egen professionsidentitet og forholde sig til professionens handlegrundlag og udvikling.	Arbejder med bevidsthed om og udviser forståelser for egen rolle som aktør og pædagogisk eksempel.
Praktikstedets mål	
Vejledning	Den studerende er ansvarlig for dagsorden og planlægning af vejledningstimerne.
Møder m.m.	Den studerende deltager i alle relevante møder, samtaler og kurser.
Samarbejde	Den studerende arbejder med lærere og pædagoger i et positivt miljø og i hht. skolens retningslinjer.

Mennesker med nedsat funktionsevne.

Menneske-, lærings- og udviklingssyn i relation til konkrete didaktiske og metodiske overvejelser.

Vores elever er ikke autistiske elever, men elever med autisme, og vi tror fuldt og fast på, at vores elever, i et livslangt forløb, har gode muligheder for at skabe sig et indholdsrigt liv. Vi møder altid eleverne med et smil og positive forventninger. Elever med autisme kommunikerer, men ikke på samme måde som vi. Det er vores opgave at finde konkrete tilgange som kan skabe læringsituationer hvor der også er fokus på relationer og social træning.

På **HUMLEBAKKESKOLEN** arbejder vi grundlæggende ud fra principperne for TEACCH., som er en humanistisk tilgang hvor den daglige pædagogiske indsats udvikles og planlægges i en humanistisk ramme. Vi tilrettelægger indsatserne individuelt, hvilket betyder, at vi ser eleverne som unikke. I dagligdagens praksis betyder dette, at der kan være store forskelligheder i den indsats eleverne tilbydes. Vi tror på, at trygge elever bedst lærer nye kompetencer, derfor vægtes trivsel, forudsigelighed og konstante voksne meget højt. Vi udarbejder detaljerede undervisningsplaner, som danner fundamentet for den pædagogiske indsats.

I arbejdet med eleverne bør du som studerende have en grundlæggende teoretisk forståelse af autisme. Du skal som studerende kende omfanget af de problemer og udfordringer, du møder, når du står overfor eleverne. Du skal kunne beskrive eleven grundigt, som en hel og unik person og ikke som en "diagnose" helhedssynet er meget væsentligt.

Når vi arbejder med eleverne f.eks. Visualisering – billedkommunikation – storytelling, som udvikles individuelt, skal du som studerende kunne tænke kommunikativt alternativt. Fantasi, innovation, tålmodighed og kreativitet er vigtige kompetencer i at forstå den "alternative kommunikation" som kan skabe mening i relationen med eleven. Hvad er opgaven? Hvor kan den udføres? Skal den udføres selvstændigt eller i en social kontekst? Hvornår er aktiviteten færdig? Hvem kan lykkes med opgaven? Hvilken opfølgning og hvornår? Osv.

Det livslange perspektiv betyder, at alle opgaver i et livsperspektiv skal have mening, og tilrettelægges således med henblik på en kontinuerlig udvidelse af elevens selvstændighed samt potentielle handlemuligheder.

Du skal erkende, at læring og socialisering er en dynamisk proces, hvor elevernes funktionsnedsættelser indenfor social forståelse, kommunikation, abstraktion og begrebsdannelse konstant fordrer at den professionelle voksne, må finde alternative kommunikationsformer.

Brugernes livsbetingelser og trivsel, i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår.

Mennesker med handicap har samme grundlovssikrede rettigheder som alle andre. F.eks. ret til fri undervisning. Undervisningsbegrebet som vi kender fra folkeskolen, får dog en anden betydning i arbejdet med elever med autisme, da disses funktionsnedsættelser og dermed manglende kompetencer ligger indenfor socialt samspil, social kommunikation og manglende fleksibilitet/forestillingsevne (triaden - Lorna Wing). Netop disse kompetencefelt er i et moderne samfund kerneområder for de livsbetingelser, der er så afgørende for hvorledes vi som menneske trives. For alle eleverne og deres familier får dette handicap indflydelse på hvorledes deres tilværelse former sig og du har som studerende rig mulighed for at arbejde med de skismaer og dilemmaer, der optræder, når vores elever skal "uddannes" til et selvstændigt liv, hvor eleven er så lidt afhængig af støtte som muligt.

Eks. Samfundsudviklingen trækker imod en stadig øget inklusion af elever med handicaps. I denne forbindelse kan der stilles en række spørgsmål, som kan være afdækkende for hvilken praksis der skal erstatte den nuværende praksis. Eks. på spørgsmål. Hvordan elever med diagnosen autisme integreres og accepteres som ligeværdige og ikke marginaliserede, når de kommunikerer "alternativt". Indenfor dette speciale kan der også fokuseres på temaer som institutionalisering, familielivet, komorbiditet, aflastningsophold, diagnose problemstillinger - naturligvis sat i relation til den pædagogiske praksis.

Funktionsnedsættelse og livsmuligheder.

Når der tales om funktionsnedsættelser og livsmuligheder i forbindelse med eleverne på

HUMLEBAKKESKOLEN vil det være naturligt at skelne mellem psykiske, fysiske og sociale problemer.

Ofte har eleverne manglende eller "alternative" kompetencer indenfor alle tre felter. Vælger du at specialisere din praktik indenfor dette område, kan dit fokus f.eks. rettes imod de konkrete problemfelter eller udfordringer som eleverne og familien møder qua deres handicap.

Grundlæggende skal du have stor forståelse for elever med autisme, deres livsbetingelser og deraf følgende handicap, og du skal kunne redegøre for hvilken indflydelse dette får, for eleven og evt dennes familie, samt komme med tydelige bud på en efterfølgende pædagogisk praksis.

Eksempler på temaer kan være:

- Vanskeligheder ved socialt samspil
- Vanskeligheder ved kommunikation
- Manglende fleksibilitet/nedsat forestillingsevne
- Kost
- Syns- og hørenedsættelser
- Selvskadende og udadreagerende adfærd
- Fysiske og psykiske handicap.
- Botilbud/Fritidstilbud
- Selvstændighed /afhængighed ADHD
- Pubertet/ seksualitet
- Asperger

Inklusion og eksklusion

Debatten om "den rummelige folkeskole" er afløst af debatten om hvorledes folkeskolen skal inkludere mange af de elever, som de seneste år er henvist til kommunernes forskellige specialtilbud. Hvilken betydning kan dette fokusskifte fra "rummelighed" til "inklusion" få for elever, forældre og hvilken betydning får det for den inkluderende skole?

Hvad betyder det egentligt at inkludere? *Nationalt Videnscenter for inklusion og eksklusion*: NVIE forklarer det således: "At inkludere betyder at medregne og er et mere vidtrækkende begreb end rummelighed og social integration. Rummelighed kan optræde uden social integration som en fysisk eller funktionel integration. Eksempelvis kan børn og unge med særlige behov være placeret i normale skoler eller normale daginstitutioner i form af knaster eller specialklasser uden kontakt til børnene eller de unge i det normale system." NVIE.

Inklusion er således ikke alene en fysisk integration, men en integration hvor eleverne socialt og læringsmæssigt er integreret i folkeskolen på lige vilkår. Inklusion skal således være "et sammen" og aldrig "ved siden af". Hvilke konsekvenser det vil have for vores elever, hvis der rejses krav om inklusion af elever med autisme til folkeskolen? Hvis vi anvender Nationalt center for Inklusion og eksklusions definition af inklusion som "et sammen og aldrig ved siden af" vil elever med autisme have meget svært ved at blive inkluderet i folkeskolen, da deres handicap byder på meget store udfordringer indenfor områderne kommunikation, samspil samt forestillingsevne. Et frikvarter, en morgensamling, eller fællesskabet med 24

andre jævnaldrende kammerater, vil for vores elever oftest betyde angst, vrede, stress med mistro til følge.

På **HUMLEBAKKESKOLEN** forsøger vi til enhver tid at integrere eleverne i og til det samfund, som de gerne skal blive både bidragende til og forbrugere af. Pædagoger og lærere har erhvervet specialviden på et meget højt niveau og sammen med forældrene mener vi, at vi er de bedste til at gøre eleverne mere livsduelige, selvhjulpne og deltagende. Vi arbejder dagligt meget bevidst og målrettet for at inkludere vores elever i det samfund, de er omgivet af. Vi handler hos købmanden, tager bybussen, arbejder med kropsbevidsthed, sproglige færdigheder og så lærer vores elever også at læse og regne. Sidst men ikke mindst, arbejder vi intenst på at skabe forpligtende relationer imellem og til vores elever.

e. Omsorg, magt og relationsdannelse.

Omsorg er en relation mellem dig, eleverne eller dine kollegaer, hvor dine handlinger har en særlig karakter. Når du retter din omsorg mod et andet menneske fortolker du den andens behov, viser den opmærksomhed, bekymring eller aktive handlinger, hvor du møder mennesket med autisme for at gøre det gavn, give det omsorg.

Når man taler om omsorg, magt og relationer som begreber, er den overskyggende fællesnævner "mødet mellem mennesker". Det bærende element er den relation, der etableres til/med eleven og relationens kvalitet vil være meget afgørende for hvorledes eleven oplever læring, omsorg, trivsel og dannelse. At arbejde teoretisk med "det som sker mellem mennesker" fordrer at du som studerende træffer valg. F.eks. hvad bliver centralt for teori/praksisforholdet når jeg som studerende indtager en praktisk aktiv tilgang, hvor omsorg, magt, afmagt, undervisning, læring, deltagelse ses i et samlet forhold? Hvad sker der når jeg antager en filosofisk tilgang og retter mine handlinger efter en bestemt livsanskuelse. Og vil en Psykologisk tilgang føre til andre pædagogiske valg.

f. Samarbejde med brugere, pårørende og professionelle.

På **HUMLEBAKKESKOLEN** samarbejder vi med alle de personer og faggrupper, som kan være med til at forbedre elevernes livsvilkår. Udgangspunktet for et godt samarbejde begynder altid i "eget hus" man er som ansat på **HUMLEBAKKESKOLEN** velforberedt, positiv, kender egne og institutionelle grænser. Vi arbejder altid efter fælles fastsatte mål, som vi koordinerer med de professionelle som har betydning for succesgraden. Vi arbejder udpræget procesorienteret, men altid i en fast struktur og lader elevernes behov være styrende for læringsprocesserne. I vores samarbejde med andre interessenter respekterer vi deres rolle f.eks. at forælderrollen tilhører forældrene, psykologrollen tilhører psykologen. Vi forsøger at opnå enighed, er nysgerrige på den andens tilgang men har respekt for uenigheden.

Dialogen, erfaringsudveksling og supervision i mange afskygninger er central for vores samarbejde med kollegaer, forældre og eksterne samarbejdspartnere. *Den som påstår at vide alt om autisme, ved intet om autisme.* (Theo Peters 2002)

Konkret er der flere stor-personalemøder der afholdes jævnligt teammøder. Til skolen er der tilknyttet psykolog, ergoterapeut, sundhedsplejerske, talepædagog og specialviden indhentes efter behov. Flere personaler har rådgivende funktioner eksternt. Der er ligeledes tilknyttet skolesocialrådgiver.

Som studerende har du mulighed for at rette fokus imod hvorledes der arbejdes med de interne og eksterne samarbejdsrelationer? Fokus kan være temaer som Kommunikationsteori – relationsteori – den svære/lette samtale – etik – moral, ledelsesstrategier såvel individuelt som institutionelt, som sættes ind i et pædagogisk praksisforhold.

g. Aktiviteter og udfoldelsesmuligheder for brugergruppen

Det moderne samfund er i meget stor grad organiseret således, at det enkelte menneskes udfoldelse og deltagelse i aktiviteter, fordrer kompetencer som fleksibilitet, kommunikation, samt sociale kompetencer.

Netop indenfor disse områder har mennesker med autisme manglende eller alternative kompetencer, hvilket stiller specielle krav til, hvorledes det pædagogiske tilbud skal designes.

Målet for alle elever på **HUMLEBAKKESKOLEN** er, at den enkelte elev skal udnytte sit potentiale optimalt med mindst mulig støtte. Det betyder, at vi i videst muligt omfang forsøger at tilrettelægge aktiviteter, som træner og udvikler eleverne til den verden de møder udenfor skole og hjem.

Valg af aktiviteter har betydning for elevernes identitet og selvforståelse. Når eleverne skal lære nye kompetencer, tror vi på, at elevernes problemfelter fremstår mindre invaliderende, når vi via vores valg af aktiviteter arbejder med elevernes styrkesider. Mennesker med en stærk følelse af selvværd og selvtillid, vil altid have mere mod til at gøre talentet til en kompetence.

De konkrete aktiviteter der tilbydes, er meget individuelt tilpasset den enkelte elev. Eks. Svømning – alm. undervisning - motionstræning – spil – hygge – praktik træning – brobygning – sansemotorisk træning – kognitiv træning – musik osv.

h. Brugerinddragelse og rettigheder, herunder samarbejde med og vejledning af forældre og pårørende samt fagpersoner.

Brugerinddragelse og rettigheder for såvel elever, personale og forældre hænger nøje sammen med, at vi arbejder anerkendende. F. eks har vi stor respekt for forældrene og de rettigheder det indebærer at være i forælderrollen. På samme måde tager vi også rollen som professionel pædagog - og lærer på os i mødet med eleverne.

At arbejde med elever med autisme er krævende, og skal opgaven lykkes, kræver det et tæt samarbejde med respekt for kulturelle og faglige kompetencer mellem de "betydningspersoner" der indgår i opgaveløsningen.

Af samarbejdspartnere kan nævnes fys/ergoterapeuter – psykolog – sundhedsplejerske – eksterne skoler – læge - døgninstitutioner – aflastningsfamilier – støttepersoner og naturligvis forældrene/familie.

At arbejde indenfor specialområdet, kræver således at man er fagligt forankret og besidder meget gode evner til at samarbejde med mange forskellige aktører.

i. Love og konventioner og regler af særlig betydning for brugergruppen.

Folkeskoleloven danner fundamentet for drift af specialskolen **HUMLEBAKKESKOLEN**. Denne kan hentes på www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=133039. Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er retningsvisende i forhold til hvorledes loven forvaltes i forhold til den undervisning og specialpædagogiske støtte eleverne tilbydes.

www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=132834.

HUMLEBAKKESKOLEN er en del af Aalborg Kommunes samlede skolevæsen og gør således brug af de ressourcer et samlet skolevæsen kan tilbyde. Aalborg Kommune har udarbejdet retningslinjer for den daglige drift af det samlede skolevæsen "fælles skolebeskrivelse" dette dokument er styrende for den pædagogiske indsats på **HUMLEBAKKESKOLEN**.

Af andre regler/love/traditioner som har betydning for brugergruppen og den daglige pædagogiske praksis kan nævnes, socialloven, elevplaner, forældrebestyrelsen, salamanca erklæringen, børnekonventionen og ikke mindst skolens retningslinjer og skolens fortolkning af "fælles skolebeskrivelse".

Politisk ser det ud til, at der er store holdningsmæssige ændringer undervejs indenfor det specialpædagogiske område. Området er ramt af økonomiske besparelser og den nuværende pædagogiske paradigme er sat under pres.

j. Kompensationsmuligheder

Et menneske kan ikke være handicappet, et menneske kan have en funktionsnedsættelse, som først bliver et handicap når omgivelsernes krav, ikke svarer til de forudsætninger som mennesket besidder. Der er således to faktorer, der kan arbejdes med, når der tales om kompensation. Mennesket med

funktionsnedsættelsen (autisme) eller ved at ændre omgivelserne, således at funktionsnedsættelsen ikke optræder som et handicap.

Mennesker med autisme har meget forskelligartede behov for kompenserende tilgange. Der er elever med et meget stort behov for kompenserende tilgange og elever som på mange områder klarer sig næsten normalt. Når der skal tilrettelægges og tilbydes kompenserende tilgange, er det styrende princip altid at bibeholde respekten for mennesket med autisme mest muligt, hvor ethvert pædagogisk tiltag sigter imod høj selvstændighed med mindst mulig indgreb i elevens intimsfære.

Eksempler på faktorer der arbejdes med; Stress – hygiejne – sprog – adfærd – seksualitet – skolegang – uddannelse – handicapforståelse.

k. Kommunikative processer og alternative kommunikationsformer.

Kommunikation betyder "at gøre fælles" og fællesskabet er således en grundlæggende forudsætning for at vi kan kommunikere med eleverne, således at der opstår udvikling. Netop indenfor dette livsområde, har vores elever de største udfordringer da de har vanskeligheder med at fortolke og forstå den verden de observerer. Dette afspejles ved kvalitative afvigelser i udvikling af *kommunikation, social interaktion og forestillingsevne*.¹ *Det er en forudsætning for at "gøre fælles" at vi tænker i alt samvær med eleverne tænker og udvikler alternative kommunikationsformer, som kan bringe os til at forstå mennesket bag autismen.*

Theo Peeters skriver i sin bog: *"At lære at forstå kommunikationens formål er at forstå kommunikationens magt. De, der analyserer kommunikationens funktion hos mennesker med autisme, får en bedre indsigt i, hvori de reelle problemer ligger for denne handicapgruppe, ikke kun problemerne med kommunikation, men også problemerne generelt"*²

I tilrettelæggelsen af undervisningen og i fritidsdelen tager vi udgangspunkt i principperne for TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children). Og benytter mange forskellige pædagogiske metoder når der kommunikeres og etableres relationer med eleverne. F.eks PECS, simultanleg, selvværdstærkende aktiviteter, visuel støtte, KAT-kassen og Trin for trin mm. På **HUMLEBAKKESKOLEN** arbejder vi med ind imellem med sanseforstærkning. Ved at forstærke det lydæssige sanseindtryk barnet modtager, under en samtale eller instruktion, lærer vi eleverne at fokusere kommunikativt på noget frem for noget andet. (relationsforstærker).

Kommunikative processer og alternative kommunikationsformer er et meget centralt felt indenfor arbejdet med eleverne, Således har Skolen også sammensat et kommunikationsteam, som har specialviden indenfor dette felt. Deres opgave er at rådgive kollegaer, teste elever, analysere og søge pædagogiske metoder, som forbedrer de kommunikative processer med vores elever.

---

¹ "Wings triade" (Wing, L. & Gould, J. 1979)

² Citat "Autisme – Fra teoretisk forståelse til pædagogisk praksis" s.87

